

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Så vil jeg, når perioden udløber, opfordre ministeren til at huske på, at når man går til bal i den borgerlige, kommer man tit til at danse efter de borgerliges pibe.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

De arbejdende lønmodtagere er i hvert fald ikke i tvivl om, at vores forslag er rigtigt. De kan nemlig godt acceptere, at der indføres 2 karensdage, så der ikke er nogen forskel i forhold til dem, der ikke arbejder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om barselorlov [af Ebba Strange (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 37. Fremsat 3/11 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Det er, som det også er anført i bemærkningerne til forslaget, jo ikke ligefrem første gang, vi i tinget skal tage stilling til spørgsmålet om barselhvile. Jeg skal nøjes med at sige, at jeg har den største respekt for, at vi i denne sal ønsker at fremskynde debatten om disse problemer, men jeg har ved tidligere lejligheder, da vi har beskæftiget os med to tidligere forslag, understreget, at et så omfat-

tende emne som det, der er gjort til genstand for udvalgsbetænkningen, kræver en høring, og at vi skylder at afvente denne høring, inden vi tager stilling.

Jeg har yderligere givet denne forsamling et tilsagn om, at regeringen i næste samling vil fremkomme med et forslag om en forbedret barselhvileordning, og jeg kan tilføje, at det er mit ønske, at dette forslag skal fremkomme meget tidligt i næste samling, så vi får enhver tænkelig sikkerhed for en rimelig behandling i udvalg og for en vedtagelse. Jeg føler mig overbevist om, at der er flertal i denne sal for en forbedret barselhvileordning, men jeg ønsker ikke at tage forskud på en prioritering af, hvilke elementer vi skal starte med i en sådan ordning, før vi har de tilbagemeldinger fra arbejdsmarkedets parter og fra anden side, som vi nu har udbedt os.

På den baggrund må jeg sige, at jeg ikke kan tilslutte mig dette forslag, for det indeholder en prioritering, men understrege, at der deri ikke ligger nogen negativ indstilling til en forbedret barselhvileordning, men blot et ønske om at følge rimelige spilleregler, der nødvendiggør, at en omfattende betænkning går til en høring, og at man ikke sender noget til høring uden at afvente høringssvarene, før man tager stilling.

Tove Frederiksen (S):

Det er vanskeligt at kommentere dette forslag med nye ord, dels fordi det er en genfremsættelse, dels fordi der for kort tid siden er behandlet to lignende forslag.

En enkelt ting vil jeg blot nævne. Den sidste del af bemærkningerne til forslaget henviser til betænkningen fra fællesudvalget under børnekommissionen og ligestillingsrådet, hvor man erklærer sig enig med betænkningen om, at arbejdsfravær før fødsel ikke må få virkning for barselorlovens længde. Heri er jeg enig ligesom i mange andre gode synspunkter i betænkningen.

Det må siges, at der med dette forslag er foretaget en vis prioritering, og jeg må afvise det i tillid til ministerens ord om, at der snarest muligt i den kommende folketingssamling fremsættes lovforslag om bedre barselregler, hvori alle gode tanker, der er fremkommet i bl. a. dette beslutningsforslag, indgår.

Pilgaard Andersen (FP):

Hvor langt har man tænkt sig at gå fra SFs side? Nu skal vi igen behandle dette beslutningsforslag, som vi før har behandlet her i tinget, om udvidelse af barselorlov til 9 måneder, hvor der både gives muligheder for, at manden kan få barselorlov, og mulighed for at skifte. Det er selvfølgelig en bestræbelse på ligeberettigelse, men det kan nu engang ikke lade sig gøre at indføre total ligeberettigelse; det tror jeg også er SF bekendt.

Det, der er vigtigt, er jo at se på de udgifter, et sådant lovforslag vil medføre. Godt nok står der i bemærkningerne, at dets gennemførelse vil spare daginstitutioner, det vil spare institutioner som helhed, og at der vil være en masse penge at spare på dette område. Jeg tror nu ikke, der er de helt store besparelser at hente på disse områder, men det er det selvfølgelig op til SF at vurdere.

Men én ting er i hvert fald sikker, og det er, at gennemførelse af 9 måneders barselperiode vil volde erhvervslivet problemer. Jeg tror ikke på, at erhvervslivet vil ansætte flere mennesker i barselperioden, nej, det vil prøve på at chance sig igennem uden at ansætte flere mennesker, på baggrund af det lovforslag, vi lige har behandlet. Det vil ikke få den virkning, SF har ønsket, og vil altså heller ikke få de konsekvenser, man ønsker. Derfor kan jeg ikke se, der er nogen rimelighed i at udvide barselorlovperioden.

Det er i øvrigt besynderligt at se, at SF nok ønsker at udvide barselperioden, men når det drejer sig om de selvstændiges hustruer, er SF altså ikke med længere, dem nærer de ingen bekymringer for, det er en kategori, de ikke tager sig af, for de kan sagtens klare sig. Men når det drejer sig om lønmodtagerne, har SF meget, meget stor velvilje.

Forslagets gennemførelse kan betyde, at unge mennesker, der ønsker at sætte en børneflok i verden, faktisk kan holde fri uafbrudt i en sammenhængende periode, og det er altid uheldigt at være væk fra arbejdsmarkedet i en længere periode. Her har vi igen et af SFs typiske forslag, der, som vi tidligere i dag har fået at vide, finansieres ved, at vi udmelder os af NATO. Det er et forslag, som vil medføre store økonomiske udgifter, men har SF spekuleret på dem? Nej. Der står intet om det i beslutningsforslaget. Det er altså

ikke noget, der skal frem. Man vil altså bare igen kræve ind uden at lave beregninger over, hvad en sådan lovgivning vil koste.

Jeg synes, det er meget uheldigt at fremsætte sådan et forslag og oven i købet fremsætte det. Man kunne da i det mindste have forbedret beslutningsforslaget, sådan at vi fik helt nøjagtigt at vide, hvad dets gennemførelse vil koste i kroner og øre.

Fremskridtspartiet kan under ingen omstændigheder gå ind for forslaget; vi mener, de regler om 14 uger er tilstrækkelige. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at barsel ikke er nogen sygdom. Efter de 14 uger er der gode muligheder for at komme over en fødsel, og i den nuværende lov er der jo også mulighed for at yde yderligere barselhvile, hvis det er nødvendigt.

Ud fra disse betragtninger kan vi ikke gå ind for beslutningsforslaget, men vil modvirke det på alle måder.

Henrik Toft (V):

For 22 dage siden havde jeg lejlighed til på venstres vegne at sige nogle få principielle ting om barselorlov. Derfor skal jeg i dag kun sige, at vi selvfølgelig deltager i behandlingen i udvalget også af dette forslag og så for øvrigt afventer regeringens lovforslag herom i næste folketingsamling.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Selv om teksten til dette beslutningsforslag er en lille bitte smule forandret, er det dog tredje gang, at socialistisk folkeparti fremsætter et forslag om barselhvile. Jeg vil nødig tale om at spille folketingets tid, men jeg mener ærlig talt, dette er spild af folketingets tid, ikke mindst set i relation til, at vi, da vi for 14 dage siden behandlede et lignende forslag her i tinget, fik ministerens tilsagn om, at der i næste folketingsamling vil blive fremsat forslag om barselhvile. Som ministeren også lige her fra talerstolen har nævnt, er der sikkert blandt samtlige folketingets partier tilslutning til, at vi får en ny ordning med hensyn til barselhvile; det trænger vi til på alle områder. Men da socialistisk folkeparti ikke kan forvente, at dette forslag bliver gennemført, synes jeg, vi skulle vente med at lappe på barselorlovshvilen, indtil vi får regeringens forslag.

Bodil Liventhal (CD):

Socialistisk folkepartis forslag om en forbedret barselorlov er en genfremsættelse fra sidste samling, hvor det imidlertid sammen med lignende forslag fik en krank skæbne, således at det ikke blev behandlet i udvalget.

Socialistisk folkeparti vil få samme besked, som sidste gang forslaget blev behandlet, nemlig at det skal vente på et udspil fra regeringen. Det skal dog ikke denne gang hindre, at vi får et grundigt udvalgsarbejde på grundlag af forslaget.

Hvor mange af de tanker, der ligger i forslaget, der kan gennemføres, er ganske afhængigt af, hvor mange penge der fra regeringens side vil blive stillet til rådighed for at forbedre den nuværende ordning.

Centrum-demokraterne er villige til at gå meget langt, men vil alt efter de økonomiske muligheder prioritere kvinden højest, og er der så økonomisk mulighed herfor, vil vi medvirke til barselorlov for fædrene. Centrum-demokraterne har sympati for de tanker, der ligger til grund for forslaget, men regeringen må ligesom give os noget at have den i.

Tove Jørgensen (DKP):

DKP er, som vi har sagt det ved tidligere behandlinger, positivt over for en række af de punkter, som SF fremsætter i dette beslutningsforslag. Det falder også for en stor dels vedkommende sammen med det forslag, som DKP selv har fremsat til en barselhvileordning. Jeg synes, det er interessant og kan vække til eftertanke, at da DKPs forslag, som i realiteten økonomisk er billigere end SFs forslag, fordi vi kun har en 26 ugers barselhvile og ikke en fædreorlov også, blev behandlet for 14 dage siden, blev vi beskyldt for overbud, og der var noget med, at julemanden var ude, osv., men det har vi ikke hørt i denne forbindelse. Specielt fremhævede ministeren ikke noget om overbud i denne forbindelse, som man gjorde det ved behandlingen af DKPs forslag.

Men vi skal, ligesom første gang vi behandlede SFs forslag, altså tilsige vores positive holdning. Der er som sagt enkelte punkter i forslaget, hvor vi har en anden opfattelse, men vi er ikke i tvivl om, at hvis det stod til SF og DKP, ville der kunne opnås virkelige forbedringer af barselhvileordningen.

Jeg er glad for, at forslagsstillerne i bemærkningerne udtrykker en positiv holdning over for de forslag, som DKP har stillet i vort eget barselhvileforslag, nemlig at uarbejdsdygtighed i forbindelse med graviditet og i forbindelse med graviditetsundersøgelser skal gøres dagpengeberettiget efter de almindelige sygedagpengeregler.

Ligeledes er jeg glad for, at SF er positivt over for et andet af vores forslag, nemlig at 8 ugers fravær før fødslen ikke må medføre nedsættelse af barselhvilen efter fødslen. Det er ikke kommet med i forslaget, men jeg glæder mig over, at det er i bemærkningerne.

Dér, hvor DKP og SF adskiller sig, er i spørgsmålet om faderens barselhvileorlov. Vi ved fra svenske undersøgelser – og det fremgår også af barselhvilebetænkningen – at selv om ordningen om fædres omsorgslov er blevet udnyttet i stigende grad, er udnyttelsesgraden i 1977 ikke højere end omkring 10 pct. Relativt set udnyttes ordningen af flere offentligt ansatte mænd og med flere dage end af mænd, der er privatansatte. Derimod viser det sig i de svenske undersøgelser, at behovet for at kunne blive hjemme og passe syge børn er stærkt stigende.

Fra DKPs side vil vi derfor ikke alene på grund af de svenske undersøgelser, men også på grundlag af det, der er kommet frem herhjemme, prioritere tilbuddene anderledes, end SF gør i sit forslag. Det vil sige: først en barselhvileordning med 100 pct. dækning for indtægtstab og sikring under graviditeten. Dernæst begge forældres ret til fravær med fuld dækning af indtægtstab under barnets sygdom. Og så mulighed for en såkaldt sen omsorgslov op til, at barnet er fyldt 9 år, for begge forældre.

Så kan man godt sige, at spørgsmålet om ligestillingen mellem mænd og kvinder med hensyn til de familiære forpligtelser måske kunne tilgodeses, og det er vel det, der er SFs intention med forslaget. Men det mener vi vil blive bedre varetaget ved en bedre uddannelse for kvinder og ved, at erhvervsforholdene i det hele taget for kvinder generelt forbedres. Det vil sige, der skal en generel forkortelse af arbejdstiden til og en sikring af uddannelsesforløbet.

Realiteten er jo desværre stadig væk sådan – og det kan man se i de undersøgelser, der er fremkommet fra socialforskningsinstituttet om fordelingen af levevilkårene – at selv

[Tove Jørgensen]

kvinder med heltidsudarbejde udfører omkring 60 pct. af husarbejdet helt alene. SF mener åbenbart, at man kan ændre på det ved at give manden forpligtelser over for det spæde barn. Jeg er bange for, at det kun vil betyde noget for dem, der i forvejen har en positiv holdning, og dem skal vi naturligvis også støtte. Men først og fremmest må vi sikre, at den store gruppe af kvinder, som er på arbejdsmarkedet, opnår en løsning af de påtrængende problemer, som adskillige undersøgelser i den senere tid har påvist er til stede.

Grethe Philip (RV):

Jeg skal ikke her gå i detaljer vedrørende det forslag fra SF, som vi her behandler. Jeg vil kun ganske kort sige, at vi i mangt og meget er enige i den målsætning, der stilles op, og hvor det vigtigste punkt vel er, at man forlænger barselhvileperioden ganske betydeligt: der stilles op her som punkt 1, at der skal være en ret til i alt 9 måneders barselorlov efter fødslen eller modtagelsen af adoptivbarnet. Vi finder, dette er et rimeligt mål at sætte sig. Også på andre punkter er vi enige. Vi mener f. eks. også, at det er vigtigt i forbindelse med en stærkt udvidet barselhvile at få faderen inddraget, således at han overtager en del af orlovsperioden.

Derimod er vi nok ikke helt enige i prioriteringen, i hvert fald ikke sådan som den umiddelbart fremgår af forslaget. Vi prioriterer nemlig problemerne under graviditeten meget højt. Jeg har nok lagt mærke til, at SF har nogle bemærkninger om det i bemærkningerne til forslaget, men de er altså ikke kommet med blandt de egentlige punkter. Jeg tror i virkeligheden, at det er noget af det, der trænger sig allermost på, og jeg er yderligere blevet bekræftet i det ved at høre om en undersøgelse, der er foretaget blandt de kvindelige arbejdere på Bing & Grøndahls fabrik, der netop siger, at en aflastning i den sidste del af graviditetsperioden er så overordentlig vigtig for dem.

Jeg vil gerne i denne forbindelse stille et spørgsmål til socialministeren. Hvordan er egentlig reglerne i øjeblikket vedrørende en sygdomsperiode, der indtræder hos kvinden inden for de sidste 8 uger af hendes graviditet? Det forekommer mig, at der ude blandt lægerne er en hel del usikkerhed om det. Når

jeg har spurgt her i den sidste tid, har svaret fra lægerne været: vi er ikke 100 pct. sikre på, hvordan reglerne er, men vi mener, at enhver sygdom, der indtræffer i de sidste 8 uger, vil blive trukket fra barselhvileperioden. Jeg skal ikke nægte, at jeg har syntes, det var fuldstændig og aldeles urimeligt, at også en influenza eller noget lignende skulle beskære barselhvilen. Nu er jeg til min glæde blevet orienteret om, at der for ikke så forfærdelig lang tid siden er faldet en afgørelse i den sociale ankestyrelse, der siger, at i et tilfælde, hvor kvinden har en halssygdom og er henvist til halsspecialist, må det betragtes som en egentlig sygdom, der ikke beskærer barselhvileperioden. Mit spørgsmål til ministeren går ikke på den konkrete sag, men på det mere principielle. Må vi regne med ud fra denne beslutning i den sociale ankestyrelse, at fravær i de sidste 8 uger, der klart er uafhængigt af graviditeten, betragtes som sygdom, der giver ret til sygedagpenge, men ikke beskærer barselhvileperioden?

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti er fuldstændig enig i den opfordring, SF kommer med til regeringen om at fremsætte lovforslag om barselorlov. Vi trænger i højeste grad til en revision af loven, og det er erkendt af de fleste partier herinde og i meget store dele af den danske befolkning. Kristeligt folkeparti har flere gange fremsat forslag til forbedring af loven, også i sidste samling sammen med forskellige andre, og da fik vi at vide, at vi skulle vente på børnekommissionen. Nu skal vi vente på en høring. Jeg synes, det er urimeligt, at vi skal vente så længe, for der er faktisk på så mange måder dårlige forhold for den gravide og for kvinden i barselperioden.

I de retningslinjer, som SF fremsætter, er vi til en vis grad enige, men ikke i det hele. SF foreslår 9 måneders barselorlov efter fødslen, det er næsten det samme som kristeligt folkeparti, vi har bare foreslået 6 måneder med fulde dagpenge og 6 måneder med mulighed for halve dagpenge. Vi mener, at hele perioden må kunne tages af moderen, da vi mener, det først og fremmest gælder om at sikre kvinden gode forhold under graviditet og barsel, og så kan man måske senere inddrage manden.

[Inge Krogh]

Vi er ikke enige i, at der skal være om-sorgsorlov for faderen i 2 uger, men vi kan måske gå med til 1 uge. Vi mener, det næppe er rimeligt med fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, da det vil begunstige de mere velhavende. Vi mener, at dagpenge må være det rette.

Vi er selvfølgelig enige i, at ingen skal kunne afskediges på grund af fravær på grund af barselorlov eller fødsel.

Alice Hedegaard (DR):

Retsforbundets holdning til dette forslag er den samme, som den var den 27. maj og den 10. november 1977, men jeg skal endnu en gang redegøre for vores stilling til barselorlov i almindelighed.

Vi ønsker den for alle kvinder uanset erhverv, vi ønsker den forlænget, gerne til 6 måneder, og vi ønsker, at eventuel sygdom under graviditet ikke fraregnes orloven.

Det er vigtigt at få disse ting gennemført, og det må rent økonomisk være det mest realistiske at satse på. Vi mener ikke, at orlov til fædre på nuværende tidspunkt kan gennemføres, og vi vil derfor i første omgang arbejde på, at forholdene bedres for den fødende kvinde, så at hun får en rimelig tid til at passe og pleje sig selv og sit nyfødte barn.

Tyroll (VS):

Der er jo tale om en genfremsættelse, og jeg har ved to tidligere lejligheder haft mulighed for at udtrykke venstresocialisternes mening om dette forslag. Vi giver det vores positive støtte og finder, at en væsentlig kvalitet i dette forslag i forhold til f. eks. DKPs er, at også mandens barselorlov er kommet ind i billedet. Det ønsker vi at fastholde for herigennem at søge at fremme en ligestilling både i familielivet og på arbejdsmarkedet.

Ellers vil jeg henviser til, hvad jeg har sagt under tidligere debatter, også om DKPs forslag, hvor jeg ridsede en lang række punkter op, der er indeholdt i et forslag fra VS, som vi ikke agter at fremsætte som lovforslag. Der er efterhånden forslag nok på barselorlovsområdet. Vi mangler kun det, der kan sætte en realitetsbehandling i gang, nemlig et forslag fra ministeren, men det lader jo vente på sig. Der er mange tovtrækkerier, og der er udvalg, og hvad ved jeg, der skal barsle med nogle udtalelser, før man kan få en politisk

markering fra socialdemokratiet og fra den siddende regering.

Lindinger (EP):

Som erhvervspartiets ordfører i barselspørgsmål har jeg den særlige kvalifikation at være fader til en jordemoder ved Herlev hospital. Det kan derfor måske ikke undre, at erhvervspartiet med stor glæde ville se en forbedret ordning vedrørende barselorlov. Det må vi absolut se positivt på, og det ville være rart, om vi kunne prioritere en sådan ordning meget højt, selv om det set ud fra et økonomisk synspunkt ligger lidt tungt.

Ved førstebehandlingen den 2. november i år her i tinget af to beslutningsforslag fra henholdsvis det radikale venstre og DKP, der også gik ud på forbedringer inden for dette område, gav socialministeren ligesom i dag udtryk for, at betænkningen vedrørende barselorlov er udsendt til høring, ligesom ligestillingsrådet i sine supplerende bemærkninger i betænkningen gør opmærksom på, at der såvel på det økonomiske som på det arbejdsmarkedspolitiske område foreligger aspekter, der trænger til en nærmere uddybning.

Socialministeren giver endvidere udtryk for, at der vil blive fremsat lovforslag om en forbedret barselhvileordning, når høringerne om betænkningens indhold er tilendebragt. Erhvervspartiet afventer dette forslag. Vi er positive over for en forbedring og har taget socialministerens udtalelse til efterretning, hvorfor vi må afvise SFs forslag, selv om erhvervspartiet har sympati for flere aspekter i det.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal takke for de positive bemærkninger, der er kommet fra alle folketingets 11 partier, og vil tage udgangspunkt i en af de negative, nemlig fru Karen Thurøe Hansens. Hun mente, at det var spild af tid at genfremsætte forslaget. Når vi alligevel har gjort det fra socialistisk folkepartis side, er det på den baggrund, som jeg ridsede op, da vi behandlede DKPs og det radikale venstres forslag, nemlig at vi undlod at stille spørgsmål til det i sidste samling og gerne vil have lejlighed til at stille spørgsmål ikke kun til DKPs og det radikale venstres, men også til vores eget, netop fordi det på ét afgørende

[Ebba Strange]

område adskiller sig fra alle de andre fremsatte forslag her i tinget, idet vi også ønsker fædrene omfattet af en barselorlovsordning. Derfor synes vi, det er vigtigt at få det op i socialudvalget, og derfor må det lige til en førstebehandling her først. Det er grunden til genfremsættelsen, og jeg kan godt forstå – jeg tror, jeg ville have opført mig på samme måde – at det er relativt korte ordførertaler, der er kommet, det kan jeg ikke kritisere nogen for.

Jeg vil godt lige knytte et par bemærkninger alligevel til det med fædrene, og det er selvfølgelig ikke mindst i anledning af de bemærkninger, fru Tove Jørgensen kom med. Netop det, at der er tale om en stigende udnyttelsesgrad i Sverige, for det er der jo, gør, at vi stadig væk i socialistisk folkeparti finder det vigtigt at få indført muligheden. Der ligger jo ikke nogen forpligtelse her, der ligger en mulighed for fædre, og vi synes, det er vigtigt at få den indført. Efter SFs mening skal kampen for ligestilling føres på alle områder, selvfølgelig først og fremmest på arbejdsmarkedsområdet og på uddannelsesområdet, men så sandelig også på det hjemlige område, og da mener vi altså, at en mulighed for barselhvile for fædrene er et af de områder, hvorpå man kan skabe baggrunden for, at fædrene også i et videre ægteskabeligt og familiemæssigt forløb kan få interesse for og lyst til at deltage i husarbejdet og arbejdet med børnene i højere grad, end det nu er tilfældet. Det er vigtigt, og derfor har vi ønsket at genfremsætte forslaget.

Så skal jeg sige til både fru Grethe Philip, fru Tove Jørgensen og andre, der har bemærket de tilføjelser, der er kommet i bemærkningerne til forslaget i forhold til sidste år, at når jeg ikke synes, der var nogen grund til at ændre selve teksten, men kun ønskede at tage spørgsmålet om de gravide kvinder med i bemærkningerne, var det netop på baggrund af, at jeg synes, der er kommet så udmærkede forslag dels fra DKP, dels fra det radikale venstre, dels i betænkningen fra ligestillingsrådet.

Jeg er egentlig vel nok ikke enig med fru Grethe Philip i, at jeg personlig prioriterer de gravide kvinders stilling lavere. Hvis jeg blev tvunget ind i en prioriteringsdebat, tror jeg også nok, jeg ville prioritere hele spørgsmålet om den tidlige periode, graviditetsperioden, højt i øjeblikket, fordi jeg også har læst de

rapporter, der er kommet om især hårdt arbejdende kvinders meget vanskelige situation, men jeg ville prioritere en forlængelse af kvindens barselorlov højest, sådan som det ligger i øjeblikket. Jeg synes, at de eksempler, jeg møder, hvor kvinder med hårdt arbejde faktisk kun har 6 ugers reel barselhvile, er noget af det mest katastrofale både for barnet og for familiens situation, vi er ude for; så kommer vi ind i realitetsdrøftelser af disse ting, kan vi altid diskutere prioriteringen. Forslaget som sådant skal ikke tages som udtryk for en prioritering, men for et arbejds mål. Vi mener virkelig, at det er vigtigt at få taget hul på hele spørgsmålet om fædrenes ret til også at få del i de pligter og fornøjelser, der er knyttet til det at få små børn i familien.

Til hr. Pilgaard Andersen vil jeg sige, at vi har tænkt os at gå meget langt, men vi har tænkt os at gå en ganske anden vej end hr. Pilgaard Andersen, så jeg tror ikke, vores skridt kan følges ret langt. Det har vi oplevet gentagne gange, så det er vist ikke nogen overraskelse hverken for fremskridtspartiet eller for socialistisk folkeparti.

Jeg vil bare knytte én bemærkning til det, hr. Pilgaard Andersen sagde; han sagde nemlig, at vi ikke interesserede os for de medhjælpende hustruer. Hvis hr. Pilgaard Andersen læser forslaget, vil han se, at der ikke står en lyd om, at det ikke gælder for medhjælpende hustruer. Det gælder for alle, der oppebærer en indtægt, og derfor også for medhjælpende hustruer, der måtte oppebære en indtægt, og det gør de jo i mange tilfælde. Den kritik kan jeg ikke tage til mig.

Fru Inge Krogh var også inde på, at der var en vis enighed, men at man ikke var enig i, at fædrene skulle have del i barselorloven. Måske kunne de få en uges omsorgslov, men ellers ikke noget. Det er også et modsætningsforhold, som vi kender, og som vi fortsat kan diskutere.

Jeg har lyst til som afslutning på debatten at spørge socialministeren, hvad det er for organisationer, der skal have betænkningen til høring. Jeg tror, vi var lidt inde på det under debatten om kommunisternes og det radikale venstres forslag. Da var der i hvert fald noget med, at der skulle foretages nogle økonomiske beregninger, og så var der noget med arbejdsmarkedets parter. Men jeg vil godt høre, om socialministeren har en fuld-

[Ebba Strange]

stændig oversigt over, hvem det er, der skal høres i denne anledning, også for at vi kan få lidt af et indtryk af, hvor lang tid en sådan høring vil vare, for det kan jo tage forskellig tid, alt efter hvor mange organisationer der skal høres.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg skal gerne sørge for, at socialudvalget får nærmere redegørelser for de undersøgelser og høringer, der er sat i gang. Der er ikke nogen, der skal høres, høringen er iværksat, og jeg vil tro, at den kan forventes afsluttet omkring marts-april.

De to store høringsgrupper er arbejdsmarkedets parter, fordi det i meget høj grad tidligere har været et arbejdsmarkedsanliggende og måske stadig skal være det, og også fordi den ene af arbejdsmarkedets parter unægtelig i betydeligt omfang repræsenterer brugerne af de ordninger, vi måtte gennemføre.

Jeg skal i den forbindelse understrege, at jeg har været glad over i dagens debat at få en tilbagemelding gående på, at stort set alle er klare over, at om et så omfattende emne er en høring nødvendig. Kun makkerparret fru Inge Krogh og hr. Tyroll har erklæret sig imod at afvente resultatet af en høring. Jeg vil gerne advare imod, at det bliver en almindelig holdning, for så får vi et vi-alene-vedetning, som overhovedet ikke vil være i kontakt med de nærdemokratiske synspunkter, vi ellers gerne vil påberåbe os. Det må være rimeligt, at de størst mulige grupper, der skal berøres af en væsentlig nydannelse i en lovgivning, også får en mulighed for at udtale sig om en betænkning, inden denne betænkning udformes til lovgivning.

Hvis det er forkert, ser jeg meget gerne, at både fru Inge Krogh og hr. Tyroll fortæller, om det er en generel holdning, deres mening er udtryk for, eller det kun er i denne konkrete sag, de ikke ønsker en høring, der er iværksat, lige så snart denne betænkning forelå på fuldt normal vis.

Så stillede fru Grethe Philip mig et konkret spørgsmål. Jeg kan bekræfte, at dette konkrete spørgsmål er besvaret af den sociale ankestyrelse i en afgørelse i fjor, og jeg kan bekræfte, at denne afgørelse giver udtryk for et synspunkt, som jeg gerne vil gøre til mit, nemlig at hvis kvinden bliver syg uden forbindelse med graviditeten i 8 ugers perioden

før fødslen, skal hun have sygedagpenge, og fraværet skal ikke fragå i den samlede 14 ugers periode. Det er klart, at der skal foretages en konkret vurdering af, om der er tale om sygefravær eller graviditetsfravær, men er der tale om sygefravær, må det ikke berøre 14 ugers perioden som sådan.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg skal lige i forbindelse med fædrene sige, at vi fra DKPs side er enige i, at man bør understøtte alt, hvad der kan motivere fædrene til at påtage sig et større ansvar for familiens forhold, herunder også børnenes opvækst, men det mener vi ikke nødvendigvis indebærer som det vigtigste – med understregning af som det vigtigste – en barselhvileordning for mænd. Som jeg fremhævede i mit første indlæg, mener vi, at hvis vi skal vælge, er det vigtigste at sikre, at fædrene også får et ansvar for børnene, når de er syge efter spædbørnsalderen, at også fædrene går til læge med børnene, når de skal helbredsundersøges, går til tandlægen, osv. osv.

Men vi betragter dette forslag fra SFs side, ligesom vi betragter vores eget forslag: som et bidrag til diskussionen om, hvordan vi generelt kan forbedre forholdene for vore småbørnsfamilier, og vi lægger også meget stor vægt på, at et sådant forslag skal fremme ligestillingen. Der skal ikke herske tvivl om, at DKP gerne vil medvirke til noget, der fremmer ligestillingen, det skal bare være en reel ligestilling, der kan praktiseres, og ikke kun en formel, teoretisk mulighed. Det, vi mener må indgå med vægt i diskussionen, er, at det virkelig sikres, at det bliver tilfældet.

Så har jeg lige til sidst et spørgsmål til ministeren. Nu har vi fået at vide, at når kvinder bliver syge under 8 ugers perioden, skal det ikke tælle som barselhvile. Men hvordan så, når kvinder er arbejdsløse? Skal vi stadig væk anerkende, at kvinder, der går arbejdsløse, tvinges til at gå på barselhvile 8 uger før fødslen, selv om de ikke er syge? Det synes jeg nok er et problem, for det gør, at de faktisk skal melde sig til kontrol 6 uger efter fødslen. Det kan ikke være rimeligt.

Inge Krogh (KrF):

Jeg vil gerne sige til socialministeren, at mine udtalelser er begrundet i en meget dyb og inderlig skuffelse. Jeg er meget skuffet

[Inge Krogh]

over, at vi ikke er i stand til at hjælpe de kvinder, som ikke har det godt under graviditeten og ikke har tilstrækkelig barselhvile. Vores samfund har udviklet sig sådan, at det er mere nødvendigt end nogen sinde med denne barselhvile.

Så vil jeg henvise til, at kristeligt folkeparti sammen med andre partier havde et forslag i november sidste år, og da blev det udtalt fra socialministerens forgænger, at man ikke ville behandle disse forslag i socialudvalget, før børnekommissionens betænkning kom. Da forventede man, at den ville komme omkring julen 1977. Den kom, men man hørte ikke noget om den, man har altså stadig væk fået tingene skubbet ud, og jeg mener faktisk, at der går for meget til spilde, at det går for meget ud over gravide kvinder i den tid, vi skal vente, indtil vi kan få denne lov revideret.

Tyroll (VS):

Nu har vi gentagne gange hørt dette mundheld, eller hvad man kalder sådan noget, at tyv tror, hver mand stjæler. Nu ligger det jo sådan, at socialdemokratiet åbenbart har svært ved at klare sig uden en makker, og det er måske forståeligt nok, men i hvert fald er det ikke sådan, at det er svært for venstresocialisterne at klare sig uden en makker, i hvert fald ikke når det drejer sig om borgerlige og reaktionære makkere, så vi lader helt socialdemokratiet om at finde makkere og forsøge med den slags former for samarbejde.

Når jeg siger, at man godt kunne gå mere umiddelbart til nogle politiske markeringer fra socialdemokratiets side, hænger det sammen med, at jeg ikke mener, man skal spørge arbejdsgiverparten i denne sag. Det borgerlige demokrati er ikke det, jeg stiller mig op her og vil forsøge at forsvare, men hvis det drejer sig om arbejderdemokratiet, hvis det drejer sig om arbejdernes muligheder for at gennemføre deres interesser, er det en anden sag. Her ligger det sådan, at man ellers plejer at høre fra socialdemokratiet, at man har den bedste kontakt med fagbevægelsen og med arbejdernes organisationer i øvrigt, og det kunne jo også være, at man havde det her, for mig bekendt ligger der adskillige positive tilsagn om at ville medvirke til en hurtig gennemførelse af barselorlov, også i retning af

det, der er indeholdt i de forslag, der er forelagt for folkettingen her. Fra adskillige afdelinger rundt omkring i fagforeningerne og især fra Kvindeligt Arbejderforbund har der været udtalelser, så der ligger såmænd rimelige bevæggrunde til at køre meget hurtigere frem, end man vil gøre her. Men sagen er lige nøjagtig, at socialdemokratiet har påtaget sig den opgave at sørge for, at alt, hvad der overhovedet kommer igennem i foretagendet her, har været til høring hos arbejdsgiverne, så man får konstateret: hvad er der egentlig råd til, og hvad vil presse jer for meget osv.? Så indretter vi selvfølgelig vores lovgivning efter det, og i anden række kan vi så se på, hvilke sociale problemer der er hos arbejderklassen, ud fra hvad der er råd til. Det er ikke vores indstilling. Her siger vi helt klart fra. Arbejdsgiverne og måske nogle af de organisationer, der ligger til den side, må socialministeren godt droppe for vores skyld.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg må bedrøve hr. Tyroll med, at jeg ikke kunne drømme om at tyvte ham. Jeg kan have mine tvivl om hans forståelsesevne og opfattelsesevne, men jeg ville aldrig tyvte ham. Det, hr. Tyroll tillod sig at sige, var, at vi brugte dette, fordi vi ikke ville sige, om vi ville gøre noget ved denne sag. Det er nu tredje gang inden for 3 uger, at jeg gentager, at det er regeringens hensigt så tidligt som muligt i næste samling med henblik på en vedtagelse i næste samling af fremsætte et forslag om forbedring af barselhvileordningen, men at jeg ikke agter at lægge hverken mig eller regeringens fast på en prioritering af denne ordning, før der er gennemført en fuldstændig normal høring af dem, der skal høres, og de, der skal høres, er arbejdsmarkedets parter bl. a. Det er muligt, hr. Tyroll er utilfreds med det. Jeg forstod nærmest på ham, at han ikke engang mente, jeg skulle høre Landsorganisationen. Jeg skal høre arbejdsmarkedets parter, det er min pligt, og det er min pligt i enhver sag af denne art.

Til fru Inge Krogh, der er på vej ud, skal jeg lige sige, at betragtningen om forsinkelse må stå for fru Inge Kroghs egen regning. I det øjeblik denne betænkning var færdig, lod vi den gå i trykken uden forsinkelse af trykketiden. I det øjeblik den var trykt, lod vi den gå til høring uden forsinkelse af hørings-

[Socialministeren]

tiden. I det øjeblik den normale høringstid er forbi – og denne høring må naturnødvendigt tage nogen tid i en overenskomstperiode – agter vi på grundlag af høringen at færdiggøre arbejdet med et lovforslag.

Ebba Strøge (SF):

Ja, og så glæder vi os i socialudvalget til at få at vide, hvem der har fået denne betænkning til høring, og vi glæder os også meget til at læse de høringssvar, der kommer.

Jeg er glad for, at vi har fremsat vores forslag igen, jeg er glad for, at det går med i puljen, for som jeg lovede socialministeren under behandlingen af DKPs og de radikales forslag, stiller vi spørgsmål nu, og det vil vi fortsætte med. Så vil vi i løbet af folketings-samlingen også kunne danne os et indtryk af, hvor folketingets partier ligger i disse sager, for at der er en almindelig og generel velvilje, kan vi forstå, men vi kan også forstå, at vi er uenige om nogle prioriteringsspørgsmål.

Til allersidst skal jeg lige sige til fru Tove Jørgensen, at det, at noget ikke er med i dette beslutningsforslag, er ikke udtryk for, at vi ikke er sympatiske over for det. Jeg har læst mange spændende ting i betænkningen fra ligestillingsrådet, bl. a. er jeg da helt enig i det med at give omsorgsforældre til både fædre og mødre i forbindelse med børns sygdom.

Og så skal min allersidste bemærkning være, at det er også reel ligestilling, vi ønsker i socialistisk folkeparti, men vi mener godt, at man ad formelle veje kan være med til at skubbe lidt til den reelle ligestilling, og det har selvfølgelig noget med både strategi og taktik at gøre, men det kan vi diskutere videre ved en senere lejlighed. Tak for debatten!

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Med hensyn til spørgsmålet om de arbejdsløse kvinder ville jeg sætte meget stor pris på, om vi meget hurtigt i socialudvalget vil kunne få et svar på det, eftersom det er noget, der meget stærkt rører sig i tiden nu, hvor det ligesom af aviserne fremgår, at der er en ændring på vej med et nyt cirkulære. Jeg har tidligere stillet spørgsmålet i socialudvalget, og jeg kan forstå, at der ikke er noget svar på det endnu, men jeg vil meget henstille til ministeren, at vi hurtigt får svar på det spørgsmål.

Socialministeren (Erling Jensen):

Det behøver fru Tove Jørgensen såmænd ikke, for fru Tove Jørgensen får som resten af socialudvalget de hurtigst mulige svar på de stillede spørgsmål. Når fru Tove Jørgensen ikke får svar på det her, er det, fordi jeg ikke har svaret. Jeg synes, det er rigtigere at afvente, at tingene er gennemarbejdet, end at give fru Tove Jørgensen en sladder for en sladder. Når jeg derimod kunne svare fru Grethe Philip, er det, fordi det problem er jeg orienteret om. Der er altså ikke tale om nogen forskelsbehandling, hvad jeg forstår er problemet, vi er bare længere fremme i besvarelsen af ét spørgsmål end af et andet. Det andet skal også nok komme. Gid tålmodigheden må holde!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Christophersen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 28. november atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Tove Nielsens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Medlemmer af folketinget Bernhard Baunsgaard (RV), Bolvig (RV), Gunnar Jensen (RV), Ole Vig Jensen (RV), Niels Helveg Petersen (RV) og Grethe Philip (RV) har